

Масловський С.Ю., Степаненко О.Ю., Карамішев В.Д., Панасенко В.О.,
Клочко Н.І.

РОЛЬ ТЕОРЕТИЧНИХ КАФЕДР В ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ

Одним із важливих критеріїв Національної системи рейтингового оцінювання вищих навчальних закладів є критерій «Якість контингенту студентів». Він визначає мотивацію, здібності та здатність студентів здобувати якісну вищу освіту та забезпечувати власну конкурентоспроможність на ринку праці. Структура критерію містить 21 рейтинговий індикатор, що характеризує організаційну структуру підготовки за формами навчання та джерелами фінансування, прохідні параметри доступу (ЗНО, середній бал атестата), географічні аспекти доступу, наукові досягнення студентів на міжнародних і національних наукових олімпіадах, участь студентів у міжнародних мистецьких і творчих конкурсах [1].

Інформація, яку отримує університет за результатами рейтингу, дає можливість визначити сильні та слабкі сторони власної діяльності за певними критеріями та проектувати стратегії перспективного розвитку ВНЗ у площині забезпечення якості вищої освіти. Ключовим моментом рейтингу є результативність діяльності університету, яка визначається якістю випускників та їх працевлаштуванням на ринку праці, професійною компетентністю та рівнем кваліфікації, конкурентоспроможністю, мобільністю та захищеністю на ринку праці.

На жаль, у показнику «якість контингенту студентів» домінують показники ЗНО (зовнішнє незалежне оцінювання), а показники якості навчального процесу під час навчання відходять на другий план и часто розглядаються окремо. Серед усіх медичних закладів спостерігається чітка закономірність, коли середній бал ЗНО вищий за середній бал атестата. Надалі ця закономірність проявляється в тому, що студенти з більш

високими показниками ЗНО мають більш низький показник поточної успішності [1].

На нашу думку, у стандарті якості контингенту студентів повинні домінувати не показники ЗНО, а показники поточної успішності.

Більш точно якість контингенту студентів характеризує індекс якості навчання [2] або Моніторинг якості освіти [3].

Очевидно, що якість контингенту студентів найбільшою мірою залежатиме від ефективності роботи теоретичних кафедр, оскільки ці кафедри забезпечують базовий рівень знань, умінь і навичок майбутніх спеціалістів. Під час реформування вищої школи та впровадження освітньо-кваліфікаційного рівня вищої освіти суттєво змінилася структура навчального процесу. Освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти — характеристика вищої освіти за ознаками рівня знань, умінь і навичок, які забезпечують здатність виконувати зокрема завдання й обов'язки чіткого рівня професійної діяльності.

В Україні розрізняють освітньо-кваліфікаційні рівні, відповідно до освітньо-кваліфікаційних програм: магістр, спеціаліст, бакалавр, молодший спеціаліст. Виникла ідея про необхідність диференційованої перевірки випускників відповідних категорій. Така думка справедлива тільки для випускаючих и спеціалізованих курсів. Усі теоретичні кафедри повинні забезпечувати єдиний базовий рівень знань для всіх кваліфікаційних категорій студентів, оскільки в перспективі більшість бакалаврів буде продовжувати навчання для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістр, а програми підготовки магістрів не здатні компенсувати полегшений теоретичний рівень підготовки спеціалістів і бакалаврів.

У зв'язку з щорічно високою кількістю іноземних студентів, суттєво загострилася проблема низького рівня їх базової підготовки. Це питання стосується навіть груп вітчизняних студентів. Теоретично ЗНО мусить повністю ліквідувати цей недолік, однак на практиці така проблема залишається, її необхідно враховувати в організації навчального процесу. Без

урахування цього аспекту неможливо забезпечити високі показники якості контингенту студентів. Мета цієї статті – звернути увагу викладачів на істотну проблему та вказати шляхи можливого вирішення. Одним з важливих завдань викладачів теоретичних кафедр є урахування необхідності компенсування недоліків базової освіти і підняття теоретичної підготовки до відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня. Як можливий шлях вирішення цієї проблеми пропонуються такі заходи.

1. У навчальних планах виділити певну кількість годин на факультативне заняття студентів, що навчаються на «відмінно».

2. Для посередніх і відстаючих студентів впровадити додаткові заняття поза навчальним часом. Необхідний час визначається викладачем індивідуально. Відповідно необхідно змінити навчальні плани й педагогічне навантаження викладачів.

3. У методичних розробках до практичних занять передбачити час для дострокового відпрацювання практичних занять і отримання заліку з дисципліни (навчальний опціон).

4. Розширити й конкретизувати самостійну індивідуальну роботу студентів.

5. Увести курсові роботи з основних теоретичних курсів.

Приєднання вищої освіти України до Болонського процесу порушує питання адаптування вітчизняної системи вищої освіти до системи вищої освіти загальноєвропейського освітнього простору. Проблема трансформації вищої освіти в контексті вимог Болонського процесу є надзвичайно актуальною. Слід окреслити коло процесів, які відбуваються у світі й суттєво впливають на розвиток освіти і науки, їх інтеграцію, формування національної ідентичності: глобалізація освіти, масовість вищої освіти, делокалізація, демографічні процеси, міграційні процеси. Глобалізація освіти — це тенденція, під впливом якої навчальні заклади, які раніше були обмежені в наданні освітніх послуг державними кордонами окремої країни, отримали можливість експортувати свої послуги в інші країни. Масовість

вищої освіти — це процес, ознакою якого є зростання мотивації громадян до здобуття освіти, зокрема вищої.

Делокалізація — це процес, який характеризується розпорошенням мережі навчальних закладів за межі територій через механізм створення провідними вищими навчальними закладами в інших територіальних громадах відокремлених структурних підрозділів, які надають освітні послуги.

Демографічні процеси — це процеси, які характеризують динаміку змін населення за різними категоріями.

Міграційні процеси — це процеси, які характеризують переміщення населення територією держави або між державами.

Неврахування впливу цих глобальних процесів під час здійснення певних інновацій у системі освіти та науки може призвести до негативних кінцевих результатів.

У якості основного висновку та найближчої перспективи запропонованих рекомендацій необхідно підкреслити, що наші пропозиції відповідають меті та завданням статті. Вони складені на основі класичних уявлень педагогіки вищої школи, направлені на більш раціональний розподіл навчального часу та створення більш сильної мотивації для отримання практичних навичок, необхідних для успішної роботи на клінічних кафедрах.

Використана література:

1. Рейтинг МОН – 2013. Національна система рейтингового оцінювання Вищих навчальних закладів. Інтернет – ресурс:
mon.gov.ua/img/zstored/files/Рейтинг_МОН_2013.doc
2. Індекс якості навчання. Інтернет – ресурс:
dnvr.kpi.ua/documents/rejting.doc
3. Моніторинг якості освіти. Інтернет – ресурс:
www.irf.ua/files/ukr/programs_edu_ep_328_ua_meqfv.doc